

శ్రీరస్తు
భాగవతాజ్ఞానరత్నా
చారుచర్య

చెన్నపురి:

బావిళ్ల రామస్వామికౌస్తులు ఆండ్ సన్స్ వారిచే:

బ్రకటితము.

All Rights Reserved

[Rs. 0-6-0

శ్రీ
భో జ రా జ కృ త
చా రు చ ర్య

సునీతిశాస్త్ర సద్వైద్యధర్మ శాస్త్రానుసారతః,
విరచ్యతే చారుచర్య భోజభూషేన ధీమతా. 1
బ్రాహ్మే ఋహూర్తే ఉత్తమేత్స్వస్థో రక్షాంధమాయుషః,
శరీరచింతాం నిర్వర్త్య కృతశౌచవిధిస్తతః. 2

అథ దంతభావనవిధిః

ప్రాతరుత్థాయ విధినా కుర్యాద్దంతప్రభావనం,
వాగ్యతః పుణ్యకామేన ఆశుడ్యం క్రమేణతు. 3
ఆయుర్బలం యశో వర్చః ప్రజాః పశు వసూనిచ,
బ్రహ్మప్రజ్ఞాం చ మేధాం చ త్వం నో దేహి వనస్పతే. 4
సర్వే కంటకనః పుణ్యాః ఊర్విణ్యశ్చ యశస్వినః,
అమ్లపున్నాగ బిల్వానామసామార్గశిరీషయోః. 5
కటుతిక్తకషాయాశ్చ ధనారోగ్యసుఖప్రదాః,
దశాంగుళంతు విప్రాణాం శ్శ్రీత్రయూణాం నవాంగుళం. 6
అష్టాంగుళం తు వైశ్యాణాం పూద్రాణాం సప్తసమ్మితం,
చతురంగుళమానం తు నారీణాం తు న సంశయః. 7

- ఉదబ్దుఖః స్తాబ్దుఖో వా దంతథావనమాచరేత్ ,
 దక్షిణేన తథా క్రౌర్యం పశ్చిమేన పరాజయం. 8
- పూర్వస్యాముత్తరస్యాం చ సర్వాస్కామానవాప్నుయాత్ ,
 చతుర్దశ్యప్తమీదర్శపూర్ణిమాసంక్రమారవేః. 9
- విషుక్తీతైలమాంసాని దంతకాష్ఠం చ వర్జయేత్ ,
 సర్వే ధౌర్యం వశే దీప్తిః కరంజే విజయో రణే. 10
- జాతా వైవాధ్యసంపత్తః బదర్యాం మధురస్వరః,
 ఖదిరే చైవ సౌగంధ్యం బిల్వే తు విఫులం ధనం. 11
- శాల్యల్యశ్వత్థ భవ్యానాం ధవకింశుకయోరపి,
 కోవిదారశమిషీలుష్ణేష్టాతకవిభీతకాః. 12
- వర్జయేద్దంతకాష్ఠం తు గుగ్గులింక్రముకంశథా,
 బౌదుంబరే వాఃకృద్ధిః బంధూకే చ దృఢాశ్రుతిః. 13
- ఆమ్లై కీర్తిశ్చ సౌభాగ్యం కదంబే సిద్ధిస్తుత్తమా,
 గుహంగరాగరితాలకేఠిసుమహద్వటాః. 14
- ఖర్జూరీనారికేళశ్చ సస్తై శీత్యణరాజకాః,
 త్యణరాజశిర పత్రై ర్యః కుర్యాద్దంతథావనం. 15
- తావద్భవతి చాండాలో యావద్దంగాంసవశ్యతి,
 భల్లతకీదేవదారుకుడియంతీతువాలుకైః, 16
- తృణాంగుల్యశ్చ లోహదైవ్యశ్చతుభ్యస్సాధ్వసం జగుః,
 వారీతకీవిఘ్ననాగకవిఘ్నోద్ధౌతాపసైః. 17
- కార్పాసాధక వాకూచీబలాష్టేష్టాత్కైర్గతః,
 కలాశాశ్వత్థజంబీరమాతులుంగకపిత్థకైః. 18

- అగస్త్యతాలహింతాలకుశకాశైస్త్రథానిశా,
 తింత్రిణీకశమీవేణుశుద్ధామళకవంజులైః. 19
- వికంకతవ్యాఘ్రుపాదసంజ్ఞవృక్షైర్యశఃక్షయః,
 యోహి గంధూషసమయే తర్జన్యావక్రచాలనం. 20
- యది కుర్వీత మూఢాత్తా నరకే పతతిభ్రమం,
 నావ్యాదజ్జర్ణవమధుశ్వాసబాసజ్వరార్ధితః. 21
- తృష్ణాస్యపాకహృన్నేత్రశిరః కర్ణామయే చ తత్,
 మథ్యాహ్నున్నాసవేళాయాం యః కుర్యాద్దంతధావనం 22
- నిరాశాస్తస్య గచ్ఛంతి దేవతాః పితృభిస్సహ,
 అలాభే చంతకాష్టానాం నిషిద్ధాయాం తథా తిథౌ. 23
- అపాం ద్వాదశ గంధూషైః ముఖశుద్ధిర్భవిష్యతి,
 జిహ్వనిర్లభినం కార్మణం సోవర్ణం తామ్రమివవా. 24
- తన్తలూపహారం శస్త్రం మృదుశ్లశ్మం షడంగులం,
 క్షిప్తస్థిష్టహరిం రుచ్యం నైర్మల్యం చతుఃపార్శ్వితం,
 శోత్రసాద్యో విశుద్ధ్యంతే నరాణాం దంతధావనాత్. 25

౨ స్నానవిధిః

- పుణ్యానిర్మలతోయేన పాదౌ ప్రక్షాళ్య వాగ్యతః,
 మలాఃకర్షణాద్ధాయ స్నానం కుర్యాత్ప్రీయత్నతః. 26
- ఉష్ణాంబునాధఃకాయస్య పరిషేకోబహువహిః,
 తేనైవ చోత్తమాంగస్య బలాద్ధృతే శచతుఃపాః. 27
- స్నానమర్చితనేత్రాస్యకర్ణరోగాతిసారిషు,

ఆద్వానపీనసాజీర్ణభుక్తవత్సు చ గర్హితం. 28

స్నానానంతరకం సమ్యగ్వస్త్రేణోద్వర్తయేత్తనుం,
కాంతిదం చ శరీరస్య కంఠూత్వద్దోషనాశనం. 29

పిటికవ్యంగదోషఘ్నముద్వర్తనముదాహృతం,
భూమేస్సముద్భృతం పుణ్యం తతః ప్రసవణోదకం. 30

తత్రాపి సారసం పుణ్యం తస్మాన్నాదేయముత్తమం,
తీర్థతోయం తతః పుణ్యం గంగాపుణ్యం చ సర్వతః. 31

రూపం తేజో బలం కాంతిశ్చౌచమాప్నాయనం తపోః,
దుస్వప్నసాశనం పుణ్యం స్నానచూయవ్యవధనం. 32

అత్యంతమలినః కామో నవచ్ఛిద్రసమన్వితః,
ప్రవక్ష్యేవ దివారాత్రా ప్రాతఃస్నానేన శుద్ధ్యతి. 33

కులాచారం తతః కుర్యాత్సూక్ష్మోపాసనమాకతః,
సూర్యోపాస్తిం తతః కుర్యాత్సూర్యోగాపనుత్తయే. 34

కేశానాం నివయంకుర్యాత్కస్తూరీమనులేపయేత్ ,

3 పుష్పధారణవిధి

సుగంధీని సుపుష్పాణి నిత్యం శిరసి ధారయేత్ . 35

కేశక్లేశ సముద్భూతస్వేదదుర్బంధనాశనం,
చతుష్వ్యం దావాశసనం సౌమనస్యస్య ధారణాత్ . 36

జీవాద్యా లిప్తకేతక్యాః కోమలం ధారయేద్దళం,
జాతీకుండం చ నేపాశం శ్రీకంఠగిరిమల్లికా. 37

మకరందేన సంఘుక్తం శిరసా ధారయేత్పరః,

- మలినే మల్లికాధార్యా నిర్మలేజాతిపాటలే. 38
- అభ్యంగే కేతకీధార్యా చోత్పలం సతతం వహేత్ ,
సర్వాణ్యేతాని శీతాని రసతోవీర్యతస్తథా. 39
- త్రిదోష శమనం శ్రీమాన్ ఘర్షకాలే ప్రధారయేత్ ,
కేతకీవకుళం పుష్పం శ్రీఖండం శతపత్రకం. 40
- శ్రీపర్ణం చంపకం పుష్పం వాతశ్లేష్మహారం పరం,
ఉష్ణవీర్యం వాతనాశం శీతకాలే ప్రధారయేత్ . 41
- హ్రీబేరం మరువం చైవ నీలోత్పలసుచుఃకా,
కురువం పాటలం చైవ కరవీరం తక్నైవచ. 42
- నాత్యుష్ణం ముభవాసీతం సర్వదోషనిబ్హ్రాణం,
నిర్మలం నేత్రదోషఘ్నువర్షాకాలే ప్రధారయేత్ . 43
- ముహూర్తం జాతికుసుమం నేపాళం చోత్పలం తథా,
త్రిరాత్ర ముత్పలం చైవ పంచరాత్రం తు కేతకీ. 44
- ద్విరాత్రం శతపత్రం చ ఆర్ధరాత్రం తు మల్లికా,
అహారాత్రం చంపకం తు యూధిపుష్పం తక్నైవచ. 45
- శ్రీకంఠ మేకరాత్రం చ వకుళం మాధవీతథా,
అహారేకం తు శ్రీపర్ణం పుష్పవాసం నిధారయేత్ . 46
- మందారం మరువంచైవ కరవీరం తక్నైవచ,
యావత్కాలం వహేద్దంధం తావత్కాలం చ పాటలీ. 47
- త్రిదోషశమనా జాడీ మహాదాహావినాశినీ,
సుగంధం దోషశమనం కోటరం పుష్పముచ్యతే. 48
- పత్రహ్యవ్యశదం శైత్యం చతుష్టయం చోత్పలం తథా,
శ్లేష్మవాతప్రశమనమష్టభావంచ నిర్మలం. 49
- పుష్పాణాం ప్రవరం శ్రేష్ఠం కేతకీపుష్పముచ్యతే,

ఈషదుష్టం సుశీతం చ సుగంధం పుష్టిదాయకం. 50

శిరోఽభ్రమవినాశం చ శతపత్రం సుశోభనం,
అథార్యం మల్లికా పుష్పం దృష్టిహానిస్తుజాయతే. 51

చంపకం వాతశమనం చక్షుష్యం విశదం శుభం,
పాటలం చ మహాశీతం శ్లేష్మవాతప్రవర్ధనం. 52

మందారం పిత్తవోషఘ్నం కర్ణబాధిన్మనాశనం,
పాటలం ధారయేద్వస్తు మరువేణ సమన్వితం. 53

జ్వరమూర్ఛామవాతఘ్నం చక్షుష్యం దాహనాశనం,
హేమంతే శిశిరే చైవ శతపత్రం తు శోభనం. 54

వసంతే కేతకీ ధార్యా ఘృతే నేపాళమాలతీ,
వసరే శ్రీకంఠపాటల్యా శారదే చంపకం వహేత్. 55

రక్తోత్పలం సర్వకాలం ధరే ల్లక్ష్మీవివృద్ధయే,
౪ లేపనవిధి

కుసుమం చందనం చైవ తథాగరువిమిశ్రితం. 56
ఉష్ణభావమిదం శ్రేష్ఠం శీతకాలే తు లేపయేత్,

చందనం చేందునా యుక్తం కస్తూర్యా సహ మిశ్రితం. 57
సుగంధం చ సుశీతం చ ఘృతకాలే ప్రధారయేత్,

చందనం ఘృతస్పృశోపేతం ఈషత్కస్తూరికాయుతం. 58
నచోష్ణం న చ వా శీతం వర్షాకాలే ప్రధారయేత్,

ఆదౌ చోద్వర్తయేద్గంధం పశ్చాద్గంధం ప్రలేపయేత్. 59
౫ వస్త్రధారణవిధి

శీతకాలే తు కౌశేయం కషాయం ఘృతవాసరే,
వర్షాసు శుక్లవస్త్రం స్యా త్రిథా వస్త్రస్య ధారణమ్. 60

కాశేయం చిత్రవస్త్రం చ రక్తవస్త్రం తదైవ చ,
వాతశ్లేష్మహారం న్యాణాం శీతకాలే తు ధారయేత్ . 61

మధ్యం సుశీతపిత్తఘ్నం కాషాయం వస్త్రముచ్యతే,
తద్ధారయేద్ధర్మకాలే కాషాయం వస్త్రముత్తమం . 62

శుక్లం సుశీతలం చైవ శీతతాపనివారణం,
న చోష్ణం న చ వాశీతం శుక్లం వర్షాసు ధారయేత్ . 63

మలినం పరవస్త్రం తు స్త్రీవస్త్రం తు తథైవ చ,
ఖండం చ మూషికైర్విధం అగ్నిదగ్ధం చ వర్జయేత్ . 64

మలినం నశివం తత్తు కంఠూత్సర్దోషకారణం,
సుకృతస్య ఫలం నాస్తి పరవస్త్రస్య ధారణాత్ . 65

కార్యహానిర్దుర్బలత్వం స్త్రీవస్త్రేణ ప్రజాయతే,
ఖండవస్త్రే వనే జ్యేష్ఠా తస్మాత్తత్పరివర్జయేత్ . 66

భయదం మూషికైర్విధం దగ్ధేన చ మృతిర్భవేత్,
తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన శోధ్యవస్త్రం ప్రధారయేత్ . 67

సుహృత్సు శుభదం చైవ దర్శనేన ప్రజాయతే,
రత్నాని దేవతాతుష్ట్యై భూషణాన్యపి ధారయేత్ . 68

౬ నవరత్న ధారణవిధి

ఆదిత్యే పద్మరాగం చ సోమే ముక్తాఫలం తథా,
మంగళే విద్రుమం చైవ బుధే మరకతం తథా . 69

గురౌ తు పుష్యరాగం చ భార్గవే వజ్రముత్తమం,
మందే తు నీలమిత్యుక్తం రాహూర్లోమేధికం తథా . 70

కేతుల్యైదూర్యమిత్యుక్తం క్రమాద్రత్నస్య లక్షణం,
మోహోరజితహేమనితామ్రం కాంస్యం చ పంచకం. 71

2 పంచలోహప్రశస్తి.

స్త్రీ బాలావృద్ధఘాతీ చ తథాగోబ్రహ్మఘాతకం,
సర్వపాపవినిర్మూల్యై పంచలోహసంప్రధారయేత్. 72

౩ తర్పణవిధి

ధర్మసంగ్రహణం కుర్యాద్దానతీర్థోపవాసకైః,
స్వబంధుపితృదేవానాం బ్రాహ్మణానాం చ తర్పణం. 73

స్వర్ణం యశస్యమాయుష్యం సర్వపాపహరం శుభం,
దేవబ్రాహ్మణబంధూనాం తస్మిణ్నేన ప్రజాయతే. 74

౯ భోజనవిధి

తతో భోజనవేళాయాం కృతాచారస్సదాత్మవాన్,
దేవాన్పితృస్సమభ్యర్చ్య కుర్యాత్సంగళవీక్షణం. 75

లోకేస్తిన్తంగళాన్యజ్ఞే బ్రాహ్మణోగార్హుతాశనః,
సువర్ణం సర్పిరాదిత్యం ఆహారాజా తథాష్టమః. 76

ఏతాని సతతం పశ్యేన్నపశ్యేదర్చయేద్యథా,
ప్రదక్షిణం చ కుర్వీతఆయుర్వర్ధనముత్తమం. 77

పత్నీవిహితశృంగారం ప్రాప్య భోజనమందిరం,
యదాచాగ్నిబలం వీక్ష్యభోజనం కారయేద్బుధః. 79

ఏకఏవ సభుంజీత యదేచ్ఛేత్స్త్రియమాత్మనః,
భోక్తుకామశ్చ దాతుశ్చ క్రోధవా న విగర్హితః. 78

- అన్నం విషసమం ప్రాహురజీర్ణం ప్రాఘ్నయాన్నరః,
ద్విత్రిభిర్భహుభిస్సార్థం భోజనేన ప్రజాయతే. 80
- అభీష్టఫలసంసిద్ధిః తుష్టికామ్యసుసంపదః,
చకోరం మర్కటం కృష్ణం శారికాంచ సుఖం తదా. 81
- అమాత్యరాజ పుత్రాణాం గృహేష్వేతాని రక్షయేత్,
చకోరం చతుషోన్తిలం విష్ఠాం ముంచతి మర్కటః. 82
- దృష్టాన్నం విషసంయుక్తం కూజంతి శుకశారికాః,
తేషాం దృష్టినిపాతేన అన్నాద్యం నిర్విషం భవేత్. 83
- పరవిద్యావినాశార్థం తేషాం దర్శన ముచ్యతే,
కార్తిక్యామపరః పక్షో మార్గశీర్షస్య చాదిమః. 84
- ద్వావేతా యక్షదంష్ట్రాభ్యా మితాహారస్సజీవతి,
ఆదౌ షధుర మశ్నీయాన్ మధ్యే చ కటుతిక్తకం,
అంతే తిక్తకషాయం చ సమ్యగ్జీర్ణం సుఖావహం. 85
- భోజనాదౌ పిబేత్తోయగుగ్నిసాదం కృశాం గతా,
మధ్యే కార్యవిసృద్ధేతః తే శ్రేష్ఠం రసాయనం. 86
- అత్యంబుపానాదవిషచ్యతేన్న మనంబుపానాచ్ఛపవదోషః,
తస్మాన్నరో వహ్నివివర్ధనాయ ముహూర్తుహుర్వారి పిబేదభూరి.
పిబేద్ధటసహస్రాణి యావదస్తం గతే రవౌ,
నిశి భోజనవేళాయాం స్వల్పమప్యదకం విషం. 88
- అన్నేన కుక్షౌద్వాపంశౌ పాదేనైకం ప్రపూరయేత్,
ఆశ్రయం పవనాదీనాం చతుర్థమవశేషయేత్. 89
- అత్యాహారాద్భవేద్వ్యాధిరనాహారాద్బలక్షయః,

- సమాహారాద్భలం సమ.....ర్వర్ధనము త్తమమ్. 90
- తృష్ణార్తస్తు న భుంజిత తు ధార్తో న పిబేజ్జలం,
తృష్ణార్తోజాయతే గుల్మీతుధార్తస్తు భగందరి. 91
- భోక్తు కామశ్చధాతుశ్చ తోపరాధో విగర్హితః,
అన్నం విషసమం ప్రాహురజీర్ణం ప్రాప్నుయాన్నరః. 92
- అన్నం విదగ్ధం విప్టంభి రసశేషం తదైవ చ,
చతుర్విధమజీర్ణం తు తక్రం తత్రి పరిక్రియా. 93
- భుక్త్వా తు మధితం సమ్యక్కరాభ్యాం చ విశేషతః,
తత్తోయం నేత్రయోః క్షిప్త్వా నేత్రరోగం జయేన్నరః. 94
- భుక్త్వా తు శయనన్తూక్తంభుక్త్వా సంవిశతస్సుఖం,
ఆయుష్యంచరమాణస్యమృత్కుర్ధావతిథావతి. 95
- భుక్త్వాచాగ్ని మసశ్చస్యోగత్వాశతపథం శనైః,
వామపార్శ్వే శయానస్య భిషగ్భిః కిం ప్రయోజనం. 96
- దివాస్వాపం న కుర్వీత మిథ్యావాదం న కారయేత్,
దివాస్త్రీసంగమో స్మాణాం ఆయుఃక్షయకరో భవేత్. 97
- ధర్మశాస్త్రాణి సతతం పురాణశ్రవణం తథా,
కారయేద్విధినా సమ్యగ్తాభ్యాసాంశ్చ నిత్యశః. 98

౧౦ తాంబూలవిధి

- తాంబూలం చర్వయేద్భుక్త్వాప్రాగేవ త్రిచతుస్తథా,
ఏకపూగం చతుఃపత్రం సుధావ్రీహిద్వితీయకం. 99
- పూగం సుదేశసంభూతం కఠినం గురుచిక్కణం,

- శశమాంససమం భిన్నం క్రముకం తు సుశోభనం. 100
 పూగః కషాయో మధుశోరూక్షోదోషహరః పరం,
 సుపక్వః సర్వదోషఘ్నః అపక్వాద్దోషదో భవేత్. 101
 కటుకీరససంయుక్తం నాగపత్రం సుశోభనం,
 సుపక్వదళసంయుక్తం సర్వదోషవివర్జితం. 102
 కఫవాతహరం భేదినాగపత్రం ప్రకీర్తితం,
 దీపనం క్రిమిదోషఘ్నం విశదం నిర్మలం లఘు. 103
 సుధాపాషాణజా వాపిశంభేనాపి వినిర్జితం,
 శుక్తిశంబూకసంభూతం చూర్ణం ముక్తాఫలోద్భవం. 104
 చూర్ణం పాషాణసంభూతం త్రిదోషశమనం లఘు,
 వాతపిత్తహరం శంఖశుక్తిజం శీతలం భవేత్. 105
 జంబూకం శ్లేష్మదోషఘ్నం ముక్తాచూర్ణం తు వాతమత్,
 మనసో హర్షణం శ్రేష్ఠం రతిదం మదకారణం. 106
 ముఖరోగక్రిమిహరం తాంబూలః చంద్రసంయుతం,
 దంతానాం స్థైర్యదం చైవ వక్త్రే దుర్గంధనాశనం. 107
 ముఖరోగక్రిమిహరం ఖాదిరేణ విమిశ్రితం,
 పిత్తదోషప్రశమనం రక్తపిత్తప్రవర్ధనం. 108
 శ్లేష్మరోగ హరం రుచ్యం నేత్రరోగహరం శుభం,
 నాసారోగ హరం కంఠ్యం తాంబూలం చంద్రసంయుతం. 109
 ఆదౌ విషోపమం పీతం ద్వితీయం భేదిదుర్జరం,
 పశ్చాత్సుధాసమం పీతం సమ్యగ్జీర్ణం సుఖావహం. 110

క్షీరం వీత్వా ముహూర్తేన తాంబూలం యదిచర్మితం,
కుష్ఠీ భవతి మేహీ చ మూత్రదోషీ చ వా భవేత్. 111

అక్షిరోగీ క్షయీ పాండురోగీభ్రమమదాత్యయా,
అపస్తాఠీ శ్వాసరోగీ హృద్రోగీ రక్తవైత్యకీ. 112

గ్రహణీవానతీసారి తాంబూలం పరివర్జయేత్,
తాంబూలం క్షతపిత్రాస్య గ్రూక్షోత్కుపితచతుషామ్. 113

వివమూర్ఛామవాశా నామపథ్యం శోషణామపి,
దివాసంధ్యాం వర్జయిత్వా తాంబూలం ఖాదయేన్నరః. 114

అనిధాయ ముఖే పర్ణం ఖాదేత్పుగీఫలం నరః,
దరిద్రత్వమవాప్నోతి శక్రతుల్యోపి మానవః. 115

ఏకద్విత్రిచతుః పంచషడ్భిః పూగీఫలైః క్రమాత్,
లాభాలాభౌసుఖం దుఃఖం ఆయుర్తరణమేవచ. 116

స్తాతః పూగీ ఫలాధిక్యం మధ్యాహ్నాధికచూర్ణతా,
రాత్రాత్తు పర్ణబాహుశ్యే మేతత్తాంబూలలక్షణం. 117

ప్రత్యూషేభుక్తసమయే వరయువతీనాంచ సంగమే ప్రథమే,
విద్వక్ రాజ్ఞాం మధ్యే తాంబూలం యో న ఖాదయేత్సపశుః.

పర్ణమూలం భవేద్వ్యాధిః పర్ణాగ్రం పాపసంభవం,
చూర్ణం పర్ణం హరత్యా యస్సి రాబుద్ధివినాశినీ. 119

తస్మాద్గ్రం చ మూలం చ నరాంచైవ వివర్జయేత్,
చూర్ణపర్ణం వర్జయిత్వా తాంబూలం ఖాదయేత్కుఢిః. 120

దివాసంధ్యాం వర్జయిత్వా తథా పర్వదినేషు చ
౧౧ స్త్రీసంభోగవిధి

రాత్రౌ వ్యవాయం కర్వీత యోపితం యావనేస్థితాం,

- కురూపిణీం సుశీలాం తు విధవాం చ పరస్త్రి మం, 121
 అతికృష్ణాం చ హీనాం చ పుత్రమిత్రస్వపస్త్రియం,
 త్యజేదంత్యకులోద్భూతాం వృద్ధస్త్రీకన్యకాం తథా. 122
 వయోధికాం స్త్రియం గత్వా తరుణః స్థవిరో భవేత్,
 తారుణ్యం తరుణీం గత్వా వృద్ధోపి సమవాష్నుయాత్. 123
 రతికాలేశశయనమస్య త్కాలే ఘృభకృష్యూ,
 స్త్రీణాం శ్వాసానిలైః పుసాం దౌర్భగత్వం ప్రజాయతే. 124
 వశశాయీ ద్విభోజీ చ షణ్ణాత్రిద్విపురీషకః,
 స్వల్పసంగమకారీచ శతవర్షాణి జీవతి. 125
 అత్యంబుసానాదతిసంగమాచ్ఛస్వన్నాద్దిబాజాగరణాచ్ఛరాత్ర,
 నిరోధనాన్తూత్రపురీషయోశ్చషడ్భిఃప్రకారైః ప్రభవంతిరోగాః.
 గోశ తాదపిగోక్షీరం ప్రస్థంథాన్యశ తాదపి,
 ప్రాసాదాదపిశయ్యార్థం శేమాఃపరవిభూతయః. 127

౧౨ సత్ప్రవర్తనవిధి

- క్షతంవస్త్రేణసంహృత్యజృంభణం నాసికేనతు,
 బిందుసంరక్షణేచైవశతవర్షాణిజీవతి. 128
 విచార్య దేశకాలాచవయస్సత్వం తథాబలం,
 జలసానముషఃకాలేపీత్వాశతసమం వనేత్. 129
 అంభసఃప్రస్పృతాన్యష్టౌ పిబేదనుదితే రవా,
 వాతపిత్తకఫాఃశ్శ్వాజీవే ద్వర్షశతం సుఖీ,
 రత్రన్యంపరస్త్రించపరసిందాచబుద్ధిమాః. 130

- అమిత్రభాషణం శాత్యం స్త్రీష్వాలాపంచవర్జయేత్ .
 వర్జనం చాప్యగమ్యాయా అభ్యుతాయాశ్చీ భక్షణం. 131
- అసూయావర్జనం శాత్యం పతితైసహ సంగమః,
 క్రోధ్యస్యవర్జనం చైవ మాత్సస్తుతి వివర్జనం. 132
- దానం మనోరమం కార్యం ఇష్టాపూర్తస్యవర్జనం,
 అశేషదేవతా భక్తిర్మోషు విప్రేషుతర్పణం. 133
- శుశ్రూషణం గురుస్త్రీణాం తపస్త్రీరేషు మజ్జనం,
 విద్యాయాస్సేవనం చైవ సతతం సాధుసంగమః. 134
- దీనాంధకృపణానాంచ భ్రాతృణాం చైవ పోషణం,
 కారయేత్సతతం భక్త్యా కీర్తిక్షీ వివృద్ధయే. 135
-

- హితాయ రాజపుత్రాణాం సజ్జనానాం విశేషతః,
 చారుచర్యాప్రియా శ్రేష్ఠా రచితాభోజభూభుజా. 136
-